

Kilka zasad dostępnego e-learningu

W odniesieniu do osób z niepełnosprawnością wzroku

- Przekazywane materiały powinny być w formie pliku dostępnego dla czytników ekranu, w postaci tekstu przygotowanego z użyciem powszechnie używanego edytora tekstu. Dostępne formaty plików to: .txt, .doc, .docx, .rtf, oraz .odt i .odp, a także zrobiona w sposób dostępny prezentacja o rozszerzeniu .ppt, .pptx lub .pdf z warstwą tekstową;
- Nie należy udostępniać skanów stron książek w postaci pliku .jpg lub .pdf wygenerowanego z obrazu bez przetworzenia ich do formy edytowalnej;
- Nazwy plików z udostępnionymi zdjęciami powinny w sposób jednoznaczny wskazywać na temat i zakres materiału do którego są przypisane;
- Zdjęcia i grafiki wymagane do przekazu treści powinny być opisane w plikach tekstowych powiązanych w jednoznaczny sposób poprzez nazwę z plikiem zawierającym zdjęcie lub grafikę, np. "Obrazy_turystyka.jpg" "Opisy do obrazów_turystyka.txt.";
- W dokumentach tekstowych należy stosować style nagłówków, dzięki którym poruszanie się po dokumencie będzie szybsze i łatwiejsze;
- W dokumentach tekstowych należy oznaczyć język tekstu - dzięki prawidłowemu oznaczeniu języka, program odczytu ekranu - jeśli będzie wspierał taką funkcję - automatycznie zmieni język syntezy, a co za tym idzie, prawidłowo odczyta tekst;
- Należy stosować czcionki bezszeryfowe np. Arial oraz – w miarę możliwości - wyrównanie treści do lewej strony;
- Zdjęcia i grafiki osadzone w plikach tekstowych, wymagane do przekazu treści dydaktycznych, powinny być opisane w postaci opisów alternatywnych;
- W przekazie video wykładowca nie powinien stosować określeń „jak widać”, „co z powyższego wynika”, tylko w miarę możliwości przedstawiać to, co widać w postaci opisu słownego;
- Jeśli wykładowca pisze w trakcie wykładu wzory, matematyczne czy chemiczne lub inne, kamera musi pokazywać maksymalnie blisko ten fragment tablicy, na którym w danym momencie powstaje tekst. Istotny jest bliski plan z przekazem treści wykładu, a nie szeroki z pokazaniem fragmentu sali wykładowej czy wykładowcy;
- W przekazie video, jeśli wykładowca w trakcie wykładu pokazuje zdjęcia, rysunki, wzory ilustrujące wykład, to na ekranie w czasie tej chwilowej prezentacji są widoczne te i tylko te graficzne elementy, a nie szeroki plan pokazujący wykładowcę i prezentowaną grafikę, nawet w sytuacji, gdy wykładowca w sposób przystępny opisuje słownie ich zawartość;

- Stosowane w trakcie wykładu video materiały powinny być udostępniane studentowi w dostępnej formie po jego zakończeniu.

W odniesieniu do osób z niepełnosprawnością słuchu

- Korzystając z komunikatorów wideo należy unikać pozycji, w której z tyłu osoby mówiącej jest źródło światła (okna, lampy etc); należy siadać w kierunku źródła światła, (a nie pod światło), w taki sposób, aby osoba słabosłysząca mogła w miarę możliwości odczytywać nasze wypowiedzi z ruchu warg;
- Student w trakcie zajęć online może używać technologii czy aplikacji takich jak LiveTranscribe, Google Assistant Speech-To-Text albo SpeechTexter, kładąc telefon/tablet blisko głośnika. Nie jest to nagrywanie video, to jest po prostu transkrypcja mowy na tekst na żywo;
- Transkrypcja na żywo jest nieco wolniejsza niż zwykły strumień mowy (program potrzebuje chwili, aby przetworzyć mowę na tekst), więc czasami student może odpowiadać z opóźnieniem na pytania. Warto nieco poczekać, zanim student wychyci przetworzony kontekst pytania;
- Od czasu do czasu aplikacja może przekręcać słowa, więc warto upewnić się, czy student zrozumiał treść wypowiedzi;
- Tylko jedna osoba powinna mówić w danym czasie, aby jakość dźwięku była lepsza i głosy się nie nakładały;
- Gdy jedna osoba mówi, warto wyciszyć pozostałych uczestników, aby zredukować do minimum zbędne odgłosy z otoczenia;
- Jeśli to możliwe, warto rozważyć użycie zestawu słuchawkowego z mikrofonem (w celu uzyskania lepszej jakości dźwięku);
- W trakcie mówienia nie powinno się zasłaniać ust np. notatkami czy dłońmi, należy zawsze kierować twarz w stronę kamery tak, aby osoba słabosłysząca mogła w miarę możliwości odczytywać wypowiedzi z ruchu warg;
- Mówmy normalnie, wyraźnie, bez przesadnej artykulacji, ale w możliwie spokojnym tempie;
- Umożliwmy zadawanie pytań np. w komentarzach; pozwoli to osobie słabosłyszącej śledzić dyskusję;
- Prezentacje PowerPoint lub inne, używane w trakcie zajęć materiały, warto udostępnić online na platformie lub przesłać mailem po wykładzie, aby umożliwić powtórzną lekturę;
- Jeśli studenci mają obejrzeć materiał wideo, wykładowca powinien upewnić się, że posiada on napisy;
- Jeżeli w zajęciach dotychczas uczestniczyły osoby korzystające z pomocy tłumacza języka migowego, uprzejmie prosimy, by wykłady nagrywać i za pośrednictwem platformy wetransfer.com przysyłać je na adres wskazany przez BON lub DON danej

uczelni. Materiały te nie będą udostępniane osobom postronnym, a tłumacz/ka usunie pliki, gdy dokończy tłumaczenie dla studentów/ek G/głuchych.

W odniesieniu do osób z trudnościami poznawczymi (np. dysleksja)

- Stosujemy czcionki bezszeryfowe np. Arial;
- O ile to możliwe, stosujemy wyrównanie treści do lewej strony; tekst wyjustowany obustronnie jest trudniejszy w odczytywaniu dla osób z tego typu trudnościami;
- Wprowadzamy powiększone odstępy między kolejnymi liniami tekstu oraz większe odstępy ułatwiające rozpoznanie kolejnych akapitów w tekście;
- O ile to możliwe, formułujemy stosunkowo krótkie zdania i akapity;
- W miarę możliwości tekst opatrujemy ilustracjami oraz formami graficznymi, które ułatwią zrozumienie i przyswojenie treści. Pamiętajmy, by do grafik dodawać opisy alternatywne.

Autorzy wskazówek (według kolejności alfabetycznej):

- ✓ Szymon Hejmanowski - Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- ✓ Henryk Lubawy – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- ✓ Katarzyna Pyryt – Uniwersytet Jagielloński
- ✓ Anna Rutz - Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- ✓ Maria Skoczyńska - Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- ✓ Bartosz Zakrzewski - Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu